

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
2021**

**Вищий навчальний заклад Укоопспілки
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
(ПУЕТ)**

ЗБІРНИК НАУКОВИХ СТАТЕЙ МАГІСТРІВ

Частина 1

**Полтава
ПУЕТ
2021**

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

3-41

Друкується відповідно до Наказу по університету № 140-Н від 25 серпня 2021 р.

Редакційна колегія:

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д. і. н., професор, ректор Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі» (ПУЕТ).

Заступник головного редактора – **О. В. Манжура**, д. е. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи ПУЕТ.

Відповідальний секретар – **Н. М. Бобух**, д. філол. н., професор, завідувач кафедри української, іноземних мов та перекладу ПУЕТ.

Відповідальний редактор:

А. С. Ткаченко, к. т. н., директор Навчально-наукового інституту денної освіти ПУЕТ.

Члени редакційної колегії:

Л. М. Шимановська-Діаніч, д. е. н., професор, завідувач кафедри менеджменту ПУЕТ;

Т. В. Онішко, д. і. н., професор, завідувач сектору документознавства та інформаційної діяльності в економічних системах кафедри менеджменту ПУЕТ;

Л. С. Франко, ст. викладач, завідувач кафедри міжнародної економіки та міжнародних економічних відносин ПУЕТ;

М. Є. Розоза, д. е. н., професор, завідувач кафедри економічної кібернетики, бізнес-економіки та інформаційних систем ПУЕТ;

Т. А. Костишина, д. е. н., професор, завідувач кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії ПУЕТ;

Г. В. Лаврик, д. ю. н., професор, завідувач кафедри правознавства ПУЕТ;

О. В. Ольховська, к. ф.-м. н., завідувач кафедри комп'ютерних наук та інформаційних технологій ПУЕТ;

О. В. Яріш, к. е. н., доцент, завідувач кафедри фінансів та банківської справи ПУЕТ;

А. І. Мілька, к. е. н., доцент, завідувач кафедри бухгалтерського обліку і аудиту ПУЕТ;

Н. В. Карпенко, д. е. н., професор, завідувач кафедри маркетингу ПУЕТ;

Г. О. Бірта, д. с.-г. н., професор, завідувач кафедри товарознавства, біотехнології, експертизи та митної справи ПУЕТ;

Г. П. Хомич, д. т. н., професор, завідувач кафедри технологій харчових виробництв і ресторанного господарства ПУЕТ;

Т. В. Капліна, д. т. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та курортної справи ПУЕТ;

Г. П. Скляр, д. е. н., професор, завідувач кафедри туристичного та готельного бізнесу ПУЕТ;

І. М. Петренко, д. і. н., професор, завідувач кафедри педагогіки та суспільних наук ПУЕТ.

Збірник наукових статей магістрів. Навчально-науковий
3-41 інститут денної освіти : у 2 ч. – Полтава : ПУЕТ, 2021. – Ч. 1. –
334 с.

ISBN 978-966-184-417-8

У збірнику представлено результати наукових досліджень магістрів спеціальностей: Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Готельно-ресторанна справа; Харчові технології; Освітні педагогічні науки; Облік і оподаткування; Менеджмент; Інформаційна, бібліотечна та архівна справа; Публічне управління та адміністрування; Комп'ютерні науки; Філологія; Фінанси, банківська справа та страхування; Економіка; Підприємництво, торгівля та біржова діяльність; Товарознавство та експертиза в митній справі; Маркетинг.

УДК 339.1+640+664+37+657+005+004+80(062.552)

Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.

За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу ПУЕТ заборонено

ISBN 978-966-184-417-8

© Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», 2021

Миць Я. В., Петренко І. М. Попередження та вирішення конфліктів у діяльності керівників закладів вищої освіти	250
Могила С. Є., Тодорова І. С. Педагогічні умови формування здатності до самооцінювання навчальної діяльності майбутнього викладача вищої школи в процесі магістерської підготовки	255
Молодецький К. В., Петренко І. М. Професійна компетентність майбутніх інженерів хімічного профілю в закладах вищої освіти.....	262
Палаженко В. В., Шара С. О. Організація науково-дослідної роботи студентів.....	267
Панько Р. В., Петренко С. М. Система виховної роботи в закладах вищої освіти	272
Почтар І. Д., Нестуля С. І. Наукові підходи до формування медіакультури майбутніх викладачів вищої школи в процесі магістерської підготовки	278
Пух В. М., Петренко І. М. Становлення цінностей в освітньому процесі	284
Ропавка А. В., Кононець Н. В. Поняття педагогічної культури магістрантів освітньої програми «Педагогіка вищої школи»	291
Рудаков С. С., Кононець Н. В. Удосконалення професійної підготовки фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти	296
Старолат В. С., Тодорова І. С. Ігрові технології в освітньому просторі університету	301
Ступар А. В., Усанов І. В. Критерії сформованості професійної компетентності майбутніх юристів у системі фахової передвищої освіти	308
Тоноян Д. Г., Кононець Н. В. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі підготовки фахівців економічного профілю	312

чено систему критеріїв, розроблену у відповідності до компонентної структури досліджуваного показника.

Список використаних джерел

1. Каламаж Р. В. Психологія становлення професійної концепції майбутніх юристів : монографія / Каламаж Р. В., – Острог : Вид-во НаУОА, 2009.
2. Проект КОНЦЕПЦІЇ вдосконалення правничої (юридичної) освіти для фахової підготовки правника відповідно до європейських стандартів вищої освіти та правничої професії [Електронний ресурс] // Сайт МОН України. – URL: <https://mon.gov.ua/> – Назва з екрана.
3. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии : учеб. пособ. для вузов и институтов повышения квалификации / Селевко Г. К. – Москва : Народное образование, 1998.

УДК 378.147

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ

*Д. Г. Тоноян, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки
освітня програма «Педагогіка вищої школи
Н. В. Кононец, д. пед. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті визначені інформаційно-комунікаційні технології, які необхідно враховувати під час застосування дистанційного навчання.

Взаємодію в електронному середовищі розуміємо як спільну діяльність суб'єктів освітнього процесу, що передбачає взаємобмін професійною інформацією засобами комунікації.

Ключові слова: інформаційно-комунікаційні технології, дистанційне навчання.

Abstract. The main point of the interaction are information communicative technologies which are necessary to take into account in the distance education are determined in the article. In the latest modern achievements in education are actively included in the process of introduction information in the system of distance education.

Key words: information-communicative technologies, distance education.

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку економіки України, якому притаманні динамізм, ринкова культура, ризик, конкуренція, глобалізація, вимагає підготовки фахівців економічного профілю, здатних вирішувати не лише першочергові завдання щодо виходу з кризи українського народного господарства, а й зробити можливим прорив держави щоб зайняти гідне місце у світовому соціально-економічному просторі.

Аналіз основних джерел і публікацій. Особливості використання в процесі підготовки фахівців різного профілю інформаційно-комунікаційних технологій представлено в працях таких дослідників, як: Р. Гуревич, Є. Данильчук, Ю. Машбиць, Н. Морзе, Л. Положенцева, І. Роберт, О. Філатов, Г. Чусавитина та ін. Наразі особливо актуалізується необхідність удосконалення навчально-виховного процесу підготовки фахівців економічного профілю на основі інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Формулювання мети. Метою статті є аналіз теорії та практики професійної підготовки майбутніх економістів, зокрема, і в умовах дистанційного навчання та подолання низки суперечностей між: нагальною потребою суспільства в конкурентоспроможних фахівцях економічного профілю та рівнем їхньої професійної підготовки; необхідністю формування готовності до навчання впродовж життя для підтримки конкурентоспроможності, навичок професійного спілкування, професійної мобільності майбутніх економістів та недостатнім використанням можливостей дистанційного навчання з урахуванням особистісно-орієнтованого підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Бурхливий розвиток комп'ютерної техніки, інформаційних та комунікаційних технологій в останні десятиліття ХХ ст. дав потужній поштовх щодо становлення та розвитку дистанційної освіти (дистанційного навчання) та відкрив шляхи для переведення навчального процесу на якісно новий рівень, оновлення методики опанування всезростаючого обсягу знань, підвищення самоосвітньої

активності людини, плідного взаємообміну інформацією в освітньому процесі як засобу координації навчальної діяльності, об'єднання фахівців, їх діалогу.

Проте і на початку XXI ст. у світовому науковому співтоваристві ще не склалося єдиного погляду на сутність, організацію дистанційного навчання, особливості взаємодії суб'єктів навчання. Зазначимо, що на розвиток сучасної вищої економічної освіти впливають ряд чинників, які можна класифікувати на глобальні (характерні і для всіх країн світу) та локальні (характерні для України).

До глобальних можна віднести: регулярне оновлення і доповнення «базової» вищої економічної освіти у зв'язку з динамікою розвитку суспільства, економіки, технологій; розширення потреб суспільства і, відповідно, вимог до систем вищої економічної освіти – змісту, обсягу, форм і методів отримання знань; упровадження інноваційних освітніх технологій; інтернаціоналізація ринку освітніх послуг. До локальних можна віднести: перехід України до ринкової економіки, демократизація адміністративного управління освітою з боку держави; дефіцит державних ресурсів для підтримки і розвитку системи вищої економічної освіти, низький рівень сформованості вмінь студентів щодо самостійного здобуття знань [5].

У сучасних соціально-економічних умовах ринкового господарювання в Україні панують жорсткість, динамізм, відповідальність, ризик, конкуренція, ускладнення відносин усередині організації та інформаційних систем, невинно оновлюються функції професійної діяльності економістів, для яких характерне виконання організаційно-управлінських, фінансово-господарських, інформаційно-дослідницьких та проектних, планово-економічних, фінансово-економічних, інноваційних, маркетингових, діагностичних, консультаційних [6, с. 76].

Йдеться про підготовку широко освічених, творчих та критично мислячих спеціалістів, здатних до різнобічного, цілісного бачення й аналізу складних проблем життя суспільства та природи, а значить, здатних до пошуку нових рішень нагальних проблем [4, с. 19].

А. Солов'єнко зазначає, що фахівець з економіки має адекватно оцінювати дійсність; визначати мету, досягнення якої здатне змінити дійсність на краще; виконувати завдання, вирішення яких допоможе досягнути мети; оцінювати успішність своєї роботи, щоб діяти ефективно на наступному етапі робіт. В. Орлов наполягає на вмінні працювати в режимі нестандартних, критичних ситуацій, на нормативно-правовій грамотності та дотриманні норм бізнесової етики. О. Бабаян виділяє професіоналізм, компетентність, потребу в знаннях, відповідальність та обачність [4].

Суспільству потрібні ініціативні спеціалісти, здатні постійно вдосконалювати свою особистість і діяльність: мати високий ступінь соціально-професійної мобільності й готовності швидко оновлювати знання, розширювати арсенал навичок і вмінь; опановувати нові сфери діяльності, взаємодіяти з іншими людьми.

Науковці також акцентують увагу на важливих професійних якостях економістів, серед яких провідну роль відіграють уміння працювати в колективі, будувати корпоративні правила поведінки в самій організації, розумно оцінювати людей та мотиви, що спонукають їх до дій, бути лідером, брати на себе відповідальність та приймати нестандартні рішення, будувати стосунки з різними людьми, досягати максимальної ефективності ділових контактів.

Зазначене дозволяє розглядати дистанційне навчання як конкурентну перевагу, один з елементів удосконалення фахової підготовки економістів в умовах конкуренції, а вивчення можливостей дистанційного навчання в організації ефективної взаємодії студентів та викладачів – одним із завдань нашого дослідження [2; 4; 5].

Інформаційно-комунікаційні технології у процесі підготовки фахівців економічного профілю мають виражену особистісно орієнтовану спрямованість і здатні забезпечити активізацію пізнавальної діяльності тих, хто навчається, зворотний зв'язок, кваліфіковану тьюторську допомогу, інтеграцію студента у спеціально створений освітній простір [6, с. 42].

Висновки. Маємо можливість моделювати позицію майбутнього економіста, яка б забезпечувала рівень його належної мотивації до здобуття професійної освіти за допомогою інформаційно-телекомунікаційних технологій шляхом особистого включення до процесів пізнання й опанування професійної діяльності, завдяки його власній інтелектуальній, емоційно-вольовій, мовленнєвій активності, спрямованій на предмети та явища навколишнього світу й соціальної дійсності, шляхом створення ситуацій, коли досліджувана проблема стає власною проблемою студента (трансформація пізнавальної мотивації в професійну). На нашу думку, багато чого залежить від власних зусиль та активності студента, його зацікавленості самостійно нести відповідальність за свій особистісний та професійний розвиток.

Список використаних джерел

1. Арестова О. Н., Региональная специфика сообщества российских пользователей сети Интернет [Электронный ресурс] / Арестова О. Н., Бабанин Л. Н., Войскунский А. Е. – URL: <http://www.relarn.ru:8082/human/motivation.txt>. – Назва з екрана.
2. Астляйтнер Г. Дистанционное обучение посредством WWW: социальные и эмоциональные аспекты / Астляйтнер Г. // Гуманитарные исследования в Интернете / под ред. А. Е. Войскунского. – Москва : Можайск-Тerra, 2000. – С. 333–366.
3. Казаков Ю. М. Педагогічні умови застосування медіаосвіти у процесі професійної підготовки майбутніх учителів : дис. ... канд. пед. н. : 13.00.04. Луганськ, 2007. 245 с.
4. Мельничук О. Модель спеціаліста: (к вопросу о гуманизации образования) / Мельничук О. // Высшее образование в России. – 2000. – № 5. – С. 19–25.
5. Поясок Т. Б. Система застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх економістів : монографія / Поясок Т. Б. – Кременчук, 2009. – 348 с.
6. Распопова Т. В. Профессиональная направленность экономического обучения студентов вузов по дисциплинам общепрофессионального цикла : дисс. ... канд. пед. н. : 13.00.08 / Распопова Т. В. – Магнитогорск, 2002. – 198 с.

7. Розина И. Н. Постановка задачи: исследование синхронной компьютерно-опосредованной коммуникации в образовании / Розина И. Н. // IEEE International Conference on Advanced Learning Technologies. Media and Culture of Learning, 2002. – С. 476–480.
8. Соколова И. И. Интернет-комунікації в курсі астрофізики педагогічного вузу / И. И. Соколова, Л. Д. Положенцева // ИКТ портал. Матеріали XIV Міжнародної конференції-виставки «Інформаційні технології в освіті» (ИТО-2004).
9. Фатурова В. М. Интернет-середовище як фактор психологічного розвитку комунікативного потенціалу особистості : дис. ... канд. психол. н. : 19.00.07 / Фатурова В. М. – Київ, 2004. – 213 с.

УДК 378.147:005.591.6

ПРОФЕСІЙНА ТОЛЕРАНТНІСТЬ ЯК ІНТЕГРАТИВНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ

***Р. Ю. Федоренко**, магістр спеціальності Освітні, педагогічні науки освітня програма «Педагогіка вищої школи»*

***С. О. Шара**, к. пед. н., доцент – науковий керівник*

Анотація. У статті проаналізовано професійну толерантність як інтегративну характеристику професійної діяльності майбутніх викладачів вищої школи.

Ключові слова: професійна толерантність, професійна діяльність, майбутній викладач вищої школи.

Abstract. The article analyzes professional tolerance as an integrative characteristic of professional activity of future teachers of higher school.

Key words: professional tolerance, professional activity, future high school teacher.

Постановка проблеми. Підготовка магістрантів до викладацької діяльності потребує уточнення сутності і структури цієї діяльності, її найбільш суттєвих характеристик. У дослідженні за основу розуміння сутності викладацької діяльності прийнята її об'єктивна приналежність до сфери педагогічної як її різновиду. Викладацька діяльність як різновид педагогічної має структуру, в якій цілі пов'язані з навчанням і вихованням іншої